

Nr 364.

Av fru **Rydh Munck af Rosenschöld m. fl.**, om inrättande av en byrå-assistentbefattning å födoämneshygieniska avdelningen vid statens institut för folkhälsan.

I staten för statens institut för folkhälsan finnes under posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, för närvarande upptaget ett arvode på 5 900 kronor till en assistent å födoämneshygieniska avdelningen. I sin framställning om anvisande av medel för institutets verksamhet under budgetåret 1943/44 anhöll styrelsen för institutet, att ifrågavarande arvodesbefattning skulle förändras till en e. o. byråassistentbefattning i 21:a lönegraden. Föredragande departementschefen tillstyrkte icke förslaget och anförde: "Även om vissa skäl synas tala för en dylik förändring, lärer dock en tids ytterligare erfarenhet om behovet av denna tjänst och omfattningen av de med densamma förenade göromålen böra avvaktas innan ställning tages till förslaget i denna del." Förslaget vann sålunda ej Kungl. Maj:ts bifall.

I sin framställning om medel för nästkommande budgetår anhåller styrelsen ånyo om inrättande av ifrågavarande byråassistentbefattning och anför härvid bl. a. följande: "Befattningshavaren är så gott som uteslutande sysselsatt med beräkning av koststater, hushållsundersökningar samt upplysningsverksamhet i näringshygieniska frågor. Befattningen var ursprungligen avsedd såsom en utbildningsplats. I anslagsframställningen beträffande budgetåret 1943/44 hemställde styrelsen, att befattningen måtte ändras till extra ordinarie tjänst i 21:a lönegraden med benämningen byråassistent. Till motivering härför anfördes, att erfarenheten givit vid handen, att täta ombyten å befattningen medförde kännbara olägenheter för verksamheten. Föredragande departementschefen intog samma ställning som föregående år, och framställningen föranledde ingen Kungl. Maj:ts eller riksdagens åtgärd.

På grundval av de iakttagelser, som gjorts efter avlåtandet av den föregående anslagsframställningen, har styrelsen blivit stärkt i sin uppfattning, att för handhavandet av ifrågavarande göromål kräves en på stadigvarande sätt anställd befattningshavare. Denne kommer att av göromålen erhålla full sysselsättning. Styrelsen anser sig med hänsyn härtill icke kunna underlåta att upprepa sin föregående år gjorda hemställan om befattningens ändring till extra ordinarie tjänst. Vid bedömande av löneställningen bör beaktas, att befattningshavaren skall vara vetenskapligt utbildad. Till befattningen höra nämligen upplysnings- och undervisningsuppgifter av sådan art, att innehavaren måste äga förutsättningar för att tillgodogöra sig den vetenskapliga litteraturen på det födoämneshygieniska området och för verkställande av vetenskapliga experiment. Till jämförelse må nämnas, att de vid statens skolköks-

seminarium anställda hushållslärarinnorna, vilka hava vida mindre kvalificerade uppgifter, hänförts till lönegraden A 19. Framhållas må även, att assistenten haft att leda fortbildningskurser för skolkökslärarinnor. Under sådana förhållanden torde den nya befattningen icke kunna placeras lägre än i 21:a lönegraden.

Över styrelsens framställning hava utlåtande avgivits av allmänna lönenämnden och statskontoret. Lönenämnden hänvisade till sitt föregående år avgivna utlåtande över den dåvarande framställningen. Lönenämnden hade då icke haft något att erinra mot att befattningen förändrades från arvodestjänst till extra ordinarie tjänst. Beträffande lönegradsplaceringen ansåg lönenämnden högre lönegrad än Eo 18 icke böra ifrågakomma. Statskontoret hade ej heller ”i och för sig något att erinra mot att en arvodestjänst utbyttes mot pensionsberättigande befattning, för det fall att tjänsten i fråga icke är att betrakta som passagetjänst utan som en rekryterings- eller sluttjänst, avsedd att inlemmas i ett verks fasta organisation”. Statskontoret ansåg emellertid att med ”ett dylikt utbytande borde tills vidare anstå, icke minst med hänsyn till svårigheten att i avsaknad av en allmän utredning rörande de olika på frågan inverkan omständigheter avgöra, vilken eller vilka befattningar, som i första hand borde överföras på extra ordinarie stat. Med denna principiella inställning finner sig ämbetsverket icke kunna tillstyrka, att frågan om lönegradsplacering av nu ifrågavarande befattningshavare upptages till fristående prövning, helst som ett bifall till framställningen skulle innebära ett avsteg från den av statsmakterna godkända lönestoppspolitik.

I skrivelse den 1 december 1942 har Fredrika Bremer-förbundet understrukt behovet av den föreslagna byråassistentbefattningen, vars inrättande jämväl tillstyrkes i en av Kooperativa kvinnogillesförbundet, Svenska landsbygdens kvinnoförbund, Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund och Sveriges husmoderföreningars riksförbund gemensamt ingiven underdånig framställning den 21 oktober 1943.

Kvinnoorganisationerna framhålla den betydelse det arbete har, som åvilar ifrågavarande befattningshavare ur hemmets synpunkt. Redan långt före nuvarande krisläge hade behovet av en effektiv, till den näringshygieniska vetenskapen knuten upplysningsverksamhet, grundad på undersökningar över faktiska kostvanor och näringsförhållanden inom olika befolkningsgrupper, allmänt insetts. Den forskningsverksamhet, som bedrivs vid statens institut för folkhälsan, ger det naturliga underlaget för en dylik upplysningsverksamhet. Det är därför av största betydelse för det arbete med dylika frågor, vilket bedrivs genom kvinnoorganisationer, andra sammanslutningar och pressen liksom för enskilda, att det vid institutet finnes en befattningshavare, som kan utgöra en förbindelselänk mellan den näringshygieniska forskningen och allmänheten. Den lösning av denna fråga, som föreslagits av styrelsen för statens institut för folkhälsan, finna nämnda organisationer, som bland sina uppgifter

även tagit upp upplysning i näringsfrågor, väl ägnad att tillgodose dessa krav. Organisationerna tillstyrkte därför styrelsens förslag om inrättande av en byråassistentbefattning i lönegraden Eo 21. Departementschefen anser sig likväl i nuvarande läge icke kunna biträda förslaget i fråga.

Såsom framgår av det anförda rör det sig här om en befattning av mycket stor betydelse för hushållen i landet och som icke torde komma att spela en mindre betydelsefull roll under normala förhållanden än under nuvarande. Kvalifikationerna på dess innehavare måste av i institutets skrivelse anförda skäl hållas höga. Det har dock visat sig omöjligt att få behålla en kvalificerad befattningshavare mot nuvarande avlöningsförmåner 5 900 kronor pr år, å vilka, då det gäller en arvodesbefattning, inga tillägg utgå. Gentemot lönenämndens uppfattning att byråassistentbefattningen icke borde placeras högre än i lönegraden Eo 18 må framhållas, att de vid statens skolköksseminarium anställda hushållslärarinnorna hänförs till lönegraden A 19. Den här föreslagna byråassistentbefattningens innehavare måste besitta en mera omfattande utbildning, varjämte dennes arbetsuppgifter måste anses vara mera betydelsefulla. Med hänsyn härtill torde befattningen icke kunna placeras lägre än i lönegraden Eo 21.

Under hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen — med indragande av en arvodesbefattning för en assistent å födoämneshygieniska avdelningen vid statens institut för folkhälsan — måtte besluta inrättandet av en byråassistentbefattning i lönegraden Eo 21 inom samma avdelning samt att riksdagen måtte anvisa ett förslagsanslag å resterande medel därtill, 1 542 kronor, varvid avlöningsstaten för statens institut för folkhälsan höjes till 284 042 kronor.

Hanna Rydh Munck af Rosenschöld.

Kerstin Hesselgren.

Disa Västberg.

Ebon Andersson
i Stockholm.